

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa

tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa. Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa. Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekokelelmille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:	Ollilan päiväkodin tilanne 1.7.2024 alkaen
Toteutusvaihtoehto 1	Ollilan päiväkoti jatkaa edelleen toimintaansa Joensuun kaupungin päiväkötinä 1.7.2024 alkaen
Toteutusvaihtoehto 2	Ollilan päiväkoti lopetetaan/suljetaan viimeistään 30.6.2024
Toteutusvaihtoehto 3	
Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:	kaupunginvaltuusto
Arvioitu päättösaikataulu:	joulukuu 2023
Valmistelijat:	varhaiskasvatusjohtaja

Valitse vaikutusten ennakkoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppistä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☒ Kyllä
4. Kaupungin talous	☒ Kyllä
5. Ympäristö	☐ Kyllä
6. Yritykset	☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Ollilan päiväkoti on 3-ryhmäinen päiväkoti, jossa on tällä hetkellä lapsia yhteensä 46 (Nikkarit 12, eli alle 3-vuotiaiden ryhmä, Timpurit 21, eli 3-5-vuotiaiden ryhmä ja Rapparit 13, eli esiopetusryhmä). Työntekijöitä päiväkodissa on yhteensä 8, josta määräaikaista kaksi ja vakituksia kuusi. Päiväkodinjohtaja on myös vakituinen työntekijä ja hän vastaa sekä Soutajanpuiston että Ollilan päiväkodeista.

Ollilan päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten päiväkoti ja ryhmä vaihtuu 1.7.2024 alkaen. Joidenkin lasten matka kodin ja uuden päiväkodin välillä pitenee ja joidenkin lyhenee.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Ollilan päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset (20 lasta, sillä esioppilaat siirtyvät kouluihin syksyllä 2024 ja vuonna 2018 syntyneet lapset siirtyvät oman oppilaaksiottoalueen esiopetukseen) siirtyvät uuteen päiväkotiin ja uuteen ryhmään 1.7.2024 alkaen. Useimmat Ollilan päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset jäävät kuitenkin kesälomalle heinäkuuksi ja aloittavat uudessa päiväkodissa ja ryhmässä vasta elokuussa 2024. Uudessa päiväkodissa ja ryhmässä voi olla töissä lapselle tuttuja työntekijöitä tai kaikki voivat olla ensin vieraita. Uudessa ryhmässä vertaiset voivat olla lapselle osittain tuttuja tai kaikki voivat olla ensin vieraita. Uusi päiväkoti ja ryhmä voivat aluksi tuntua lapsesta jännittäviltä, kunnes lapsi tottuu uusiin ihmisiin ja uuden ryhmän toimintaan. Paras mahdollinen aika aloittaa uudessa päiväkodissa ja ryhmässä on juuri elokuu, koska silloin ensimmäiset viikot ovat toisiin tutustumista ja yhteisten toimintatapojen opettelua. Lisäksi elokuussa ryhmät eivät ole vielä täynnä eli lapsia on vähemmän, koska lasten kesälomat päättyvät eri aikoihin.

Työikäiset

Tärkeää on, että lapsen huoltajat kannustavat lasta uuteen ryhmään sopeutumisessa ja puhuvat lapselle uudesta päiväkodista ja ryhmästä myönteisesti. Huoltajien asenne siirtyy lapseen ja vaikuttaa lapsen toimintaan päiväkodissa.

Ikäihmiset

-

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Lapsi voi aluksi kaivata entistä päiväkotia ja ryhmäänsä, mutta uudessa ryhmässä aloittaminen voi sujua myös hienosti (ensimmäiset päivät ratkaisevia, joihin tulee panostaa sekä työntekijöiden että huoltajien). Uuteen päiväkotiin ja ryhmään siirtyminen voi olla lapselle positiivinen asia, missä hän saa uusia kavereita sekä kokemuksia ja missä hän kokee työntekijät turvallisina. Jos lapsen ensimmäiset kokemukset uudessa päiväkodissa ja ryhmässä ovat myönteisiä, sopeutuminen sujuu yleensä hyvin.

Työikäiset

Ollilan lasten huoltajista monet kokevat päiväkodin sulkemisen negatiivisena, koska on aloitettava lapsen kanssa alusta (uusi päiväkoti ja uusi ryhmä). Osa Ollilan lapsista ei ehkä saa varhaiskasvatuspaikkaa juuri siitä päiväkodista, josta huoltajat sen haluavat.

Ikäihmiset

-

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

-

Työikäiset

Uudessa päiväkodissa varhaiskasvatusmaksut toteutuvat kuten aikaisemminkin (varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki sekä Joensuun kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset).

Ikäihmiset

-

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Lapsi ei ehkä saa varhaiskasvatuspaikkaa siitä päiväkodista, joka on lähinnä hänen kotiaan. Matka uuteen päiväkotiin voi kestää kauemmin, mutta ei kuitenkaan niin kauan, että se vaikuttaisi lapsen jaksamiseen. Lapsen uudessa päiväkodissa ja/tai ryhmässä ei ehkä ole lapselle tuttuja ihmisiä.

Työikäiset

Lapsi ei ehkä saa varhaiskasvatuspaikkaa siitä päiväkodista, josta huoltajat sitä hakevat. Kaikille Ollilan päiväkodissa oleville lapsille myönnetään uusi varhaiskasvatuspaikka ja huoltajat saavat hakea paikkaa sisäisellä haulla helmikuun 2024 aikana eli ensin sijoitetaan Ollilan lapset elokuussa vapautuviin varhaiskasvatuspaikkoihin (kesäajan päivystysjärjestelyt ovat erikseen).

Ikäihmiset

-

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Lapsen elin- ja toimintaympäristö muuttuu varhaiskasvatusajan suhteen (uusi päiväkoti ja ryhmä). Se on kaikille 20 varhaiskasvatuksessa jatkavalle Ollilan lapselle muutos.

Työikäiset

Lapsen uusi päiväkoti ja ryhmä vaatii sopeutumista myös huoltajilta. Osalla huoltajista lapsen kuljetusmatka varhaiskasvatuspaikkaan voi pidentyä, jolloin matkaan on varattava enemmän

aikaa, ja joillakin taas lyhentyä. Lasta on tuettava sopeutumisessa ja myös itsekin on opittava uusia toimintatapoja.

Ikäihmiset

-

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Jotkut lapset voivat joutua lähtemään päiväkotiin aikaisemmin, koska matka päiväkotiin pidentyy. Kenenkään lapsen varhaiskasvatusmatka ei kuitenkaan pitene kohtuuttomasti. Esioppilaille järjestetään maksuton kuljetus ensisijaiseen esiopetuspaikkaan, jos matka kotoa suoraan esiopetukseen tai esiopetuksesta suoraan kotiin on yli kolme kilometriä ja lapsi osallistuu vain esiopetukseen eli lapsi ei tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta.

Työikäiset

Osalla huoltajista lapsen kuljetusmatka varhaiskasvatuspaikkaan voi pidentyä, jolloin matkaan on varattava enemmän aikaa ja joillakin taas lyhentyä.

Ikäihmiset

-

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Matka varhaiskasvatuspaikkaan voi pidentyä tai joillakin lyhentyä (kaikilla kuitenkin muuttuu). Jokaisella Ollilan päiväkodin lapsella on edessään muutos varhaiskasvatuspaikan suhteen.

Lapselle

tulee uusi varhaiskasvatusryhmä, jossa on uusia työntekijöitä ja uusia vertaisia. Tämä muutos voi näyttäytyä joillekin lapsille haasteellisena ja joillekin sujuvana.

Työikäiset

Uusi päiväkoti voi olla kauempana tai lähempänä kuin aikaisempi päiväkoti.

Ikäihmiset

-

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Jotkut lapset voivat joutua lähtemään kotoa varhaiskasvatuspaikkaan aikaisemmin kuin ennen, jolloin vapaa-aikaa jää jonkin verran vähemmän. Kenenkään lapsen matka ei kuitenkaan pitene kohtuuttomasti.

Työikäiset

Lapsen kuljettaminen uuteen päiväkotiin voi pidentyä ja joillakin lyhentyä. Kenenkään lapsen kuljetusmatka ei kuitenkaan ole ajallisesti liian pitkä. Esioppilaille järjestetään maksuton kuljetus ensisijaiseen esiopetuspaikkaan, jos matka kotoa suoraan esiopetukseen tai esiopetuksesta suoraan kotiin on yli kolme kilometriä ja lapsi osallistuu vain esiopetukseen eli lapsi ei tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta.

Ikäihmiset

-

1.10 Jokin muu, mikä?

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

- ☐ Kyllä
☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Ei ole mahdollista aikataulun vuoksi ja Joensuun kaupungille on toimitettu huoltajien allekirjoittama kuntalaisaloite (Ollilan päiväkodin sulkeminen peruttava).

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

3. KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

Palvelujen tuottamis- ja järjestämisvastuun muutokset, toimintatavan muutos

Varhaiskasvatuksen palveluverkko supistuu kaupungin päiväkotien osalta, jos Ollilan päiväkotia lopettaa toimintansa viimeistään 30.6.2024 (palveluverkon päiväkotien kokonaismäärä pysyy kuitenkin samana, koska yksi yksityinen päiväkotia tulee lisää).

Kaupungin varhaiskasvatuspaikkoja vähenee 46.

Norlandia Päiväkotien uusi yksityinen päiväkotia aloittaa toimintansa 1.8.2024 Aallontielle Pilke Loisten vieressä. Uusi yksityinen päiväkotia on 5-ryhmäinen ja siinä on varhaiskasvatuspaikkoja 80-90 eli kaikkiaan varhaiskasvatuspaikkoja tulee lisää 34-44. Joensuussa kaupungin päiväkotia on tällä hetkellä yhteensä 32 ja mahdollisen Ollilan sulkemisen jälkeen 31. Yksityisiä päiväkotia on tällä hetkellä 19 ja Norlandia päiväkodin aloittamisen jälkeen 20.

Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat

Tällä hetkellä yksityisten varhaiskasvatuspaikkojen osuus kaikista Joensuun varhaiskasvatuspaikoista on 23 %. Yksityisten osuus kaikista päiväkotipaikoista on 27 % ja kaikista lapsista 25 % (yksityisen prosenttiosuudet hieman pienenevät, koska Päiväkotia Pääsky ja Pilke

Niittylahdenranta lopettivat). Norlandia päiväkodin aloittamisen jälkeen yksityisen osuus kaikista Joensuun päiväkotipaikoista on noin 30 %.

Henkilöstön määrä ja asema

Kaikki Ollilan päiväkodin vakituiset työntekijät (kuusi + päiväkodinjohtaja) siirtyvät kaupungin muihin päiväkoteihin vakituisiksi työntekijöiksi. Heidän kanssaan on asiasta keskusteltu jo 12.10.2023 ja he saavat esittää toiveensa siitä uudesta päiväkodista, jossa haluaisivat työskennellä, viimeistään 30.11.2023. Ollilan päiväkodinjohtajan kanssa keskustellaan marraskuun 2023 aikana, mikä hänen uusi johdettava päiväkotinsa on Soutajanpuiston päiväkodin lisäksi.

Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat

-

Jokin muu, mikä?

-

Organisaatio- ja henkilöstövaikutusten johtopäätökset:

Ollilan päiväkodin vakituiset työntekijät siirtyvät työskentelemään muihin Joensuun kaupungin päiväkoteihin. Joensuun kaupungin päiväkotien määrä ja paikkamäärä vähenee ja yksityisten päiväkotien määrä ja paikkamäärä kasvaa vuoden 2024 aikana.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Ollilan päiväkodin tilinpäätös 2022 oli 566 056 euroa.

1. vuokrakulut 128 000 e / vuosi
2. siivous 23 000 e / vuosi
3. ICT-kulut 8 000 e / vuosi

4. muita kuluja 2 000 e / vuosi

5. henkilöstökulut vakinaisten ja määräaikaisten työntekijöiden osalta eli vakinaisia:

4 vaka-lastenhoitajaa

2 vaka-opettajaa

määräaikaisia:

1 vaka-lastenhoitaja

1 vaka-opettaja

Palkkamenot yhteensä 350 100 euroa

Vastaavasti yksityisen varhaiskasvatuksen menot kasvavat $46 \text{ (Ollilan lapsimäärä)} \times 8\,845 \text{ e (TP 2022)} = 406\,900 \text{ e / vuosi}$.

Investoinnit

Ollilan päiväkoti on valmistunut 1990 (Rakentajankatu 25) ja se on aluksi ollut vanhustenhuollon käytössä, josta se on muutettu kokonaan päiväkotitoimintaan 2006. Päiväkodin lämmitysmuoto on öljylämmitys. Öljylämmitysjärjestelmä tulee vaihtaa suoraan sähkölämmitykseen, kaukolämpöön tai vesi-ilmalämpöpumppuyhdistelmään 2025 Joensuun kaupungin strategian mukaisesti (hiilineutraali Joensuu 2025):

Olemme ilmastotyön edelläkävijä. Toteutamme hiilineutraaliustavoitteen 2025 mennessä ja huomioimme ilmastovaikutukset kaikessa toiminnassa. Toteutamme ilmastoviisasta rakentamista ja lisäämme luonnon monimuotoisuutta.

Öljylämmitysjärjestelmän muutosta ei ole vielä suunniteltu yksityiskohtaisesti, joten muutuskustannukset ovat tässä vaiheessa arvioita. Muutuskustannuksiksi on arvioitu noin 100 000 euroa.

Teknisen korjausvelka-arvion mukaan korjausvelkaa Ollilan päiväkodissa on n. 270 000 euroa. Korjauskohteissa todelliset korjauskustannukset ovat yleensä teknistä korjausvelka-arviota suuremmat, koska arvioissa eivät ole mukana esimerkiksi toiminnallisuuteen liittyvät korjaustarpeet. Lopulliset korjauskustannukset selviävät vasta tarkemmassa suunnittelussa.

Päiväkodissa käyttövesiputkisto, lattiapinnoitteet ja ikkunat tulee uusia viiden vuoden sisällä, sähköistykset, vesikate ja sadevesirännit tulee myös uusia sekä ilmanvaihtojärjestelmä on

uusittava

mahdollisimman pikaisesti. Päiväkodin ilmanvaihdon riittämättömyydestä ja sisäilman tunkkaisuudesta on kirjauksia ainakin vuodesta 2015 alkaen (Pohjois-Karjalan Ympäristöterveyden tarkastuskertomus 13.3.2015). Viimeisimmässä Pohjois-Karjalan Ympäristöterveyden tarkastuskertomuksessa (2.2.2022) tuodaan esille, että 14.1.2021 pidetyssä tarkastuksessa päiväkodin ilmanvaihto ei täyttänyt asumisterveysasetuksen 6 l/s/hlö vaatimusta Rappareiden ja Timpureiden tiloissa. Ilmamääriä näissä tiloissa saatiin hieman lisättyä ja terveystarkastaja ohjeisti työntekijöitä tehostamaan tilojen ilmanvaihtoa lyhytaikaisilla ikkunatuuletuksilla ja pitämällä mahdollisuuksien mukaan välioivea auki. Terveystarkastaja totesi myös, että päiväkodin lapsimääriä ei tule kasvattaa nykyisestä 45-46 lapsesta.

Velkaantuminen

-

Tuottavuus ja tuloksellisuus

-

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Vuonna 2022 Ollilan päiväkodin kokonaismenot olivat 566 056 euroa (TP 2022). Jos Ollilan päiväkotia lakkautetaan, niin yksityisen varhaiskasvatuksen menot kasvavat 406 900 euroa vuodessa. Ollilan päiväkotirakennuksen lämmitysjärjestelmän uusimiseen ja rakenteellisiin sekä mahdollisesti myös toiminnallisiin korjauksiin tulisi varata 400 000-500 000 euroa. Korjausten vaikutus Ollilan päiväkodin vuokratukustannuksiin olisi noin 25 000-30 000 euroa vuodessa.

Vaihtoehto 1:

Ollilan päiväkodin toiminta jatkuu ja vuosittaiset kulut ovat 566 056 euroa (TP 2022) + indeksikorotukset vuoden 2022 tasoon + korotettu vuokra toteutetuista korjauksista ja lämmitysjärjestelmän uusimisesta johtuen (vuokrankorotus 25 000 - 30 000 e / vuosi).
--> Lämmitysjärjestelmän uusimiseen ja rakenteellisiin sekä mahdollisesti myös toiminnallisiin korjauksiin tulisi varata 400 000-500 000 euroa.

Vaihtoehto 2:

Ollilan päiväkotitoiminta lakkautetaan ja palvelut järjestetään yksityisessä Norlandia päiväkodissa eli kustannukset 406 900 euroa vuodessa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

07.11.2023

Nimi

Irja Seppänen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

sisko.sted@joensuu.fi